

UDVARHELYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE, AZ ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYESÜLET ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egészévre 8 K. Félévre 4 K. Negyedévre 2 K. Külföldre egész évre 12 korona. Papok-, tanítók-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre 6 K. a tanító-egylet tagjainak, közs. és körjegyzőknek 5 K. — Egy példány ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések 6 fillér, többszöri közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hirdetés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő üzlete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések intézendők. — Kéziratok vissza nem adatnak.

A kisiparos boldogulásának föltételei.

1.

Jelige: A kisiparosnak, ha a hatalmasan fejlődő gyár- és nagyiparral szemben boldogulni akar: „dolgoznia kell!”

A kisiparosnak tanulnia kell. Olyan igazság ez, a melynek kétségbevonása egyet jelentene azzal, hogy bár a kisiparosnak módjában állana magán segíteni, mégis összedugott kézzel nézi, hogy a haladó kor, a melynek intő szavát meg nem értette, mint rombol, pusztít feje fölött. Mint rombol, pusztít szép családjában, a melynek egykoron nyugodt, megelégedett életet biztosíthatott, de a mely ma-holnap kereset hiányában hajléktalanul is maradhat s a mitől Isten mentse, az erkölcsi bukás örvényébe is juthat.

Ez így tovább nem maradhat. A kisiparosnak úgy önmaga, mint családjával szemben szent kötelessége magán segíteni.

Tekintsen csak szét a természet ezer, meg ezer lényei között. Látni fogja, hogy a természet Ura még a legparányibb bogárkát is ellátta fönnmaradásának, életföltéte-

leinek eszközeivel. A piczi hangya teste súlyának többszörösét czipeli a hátán. Küzd a létért! S hát mi emberekül, a kik a teremtes koronáinak nevezzük magunkat, nem rendelkezünk-e életfentartásunk eszközeivel? Vajjon nincs-e elég erőnk az élet-től ránk mért terhek elviselésére? A tusa nagy, a melyet meg kell vívnunk, de nem elviselhetetlen.

Ép testünkben és ép lelkünkben birjuk mi megélhetésünk, boldogulásunk eszközeit.

Testünknek ápolása, fejlesztése, mértéketes élet által épségben való megtartása: az, a mi minket nap-nap után munkára képesebbekké teszen.

Az ép kéz és láb azonban még nem elég az üdvösségre. Lelki műveltséget, tudást kíván tőlünk a haladó kor: mondjuk az az óriási lendület, a melyet a kézműipar terén az újabb időben tapasztalunk. Másfelől a hatalmasan fejlődő gyár- és nagyiparral szemben is a kézimunka emberének létjogosultságot csupán a művelt lélek, a tudás ad.

A gép mindig csak gép marad. Mechanikai munkát végez az. Lelket az ipari termékekbe csak mi önthetünk, a kik Istentől gondolkozó, számító észszel vagyunk megáldva. Az alkotásra képes lelkünk — meg-

felelő műveltségünk alapján — ipari produktumainkon megvalósíthatja legszebb eszméinket, legpraktikusabb gondolatainkat. Lelkünk izlésest teremthet, mely mindenkinek tetszik, ha ugyan birunk szépérzéssel, a melynek életet adó nedvét megint a lelki műveltség szolgáltatja.

S ha már a lelki műveltségről van szó, lássuk, melyek azok az ismeretek, a melyeket tőlünk emberi hivatásunk hü betöltése s a mi földolog: életföntartásunk, boldogulásunk mulhatalanul megkövetel.

Vegyük először az általános emberi műveltséget, azután rátérhetünk a szakműveltségre: hisz az utóbbi amazon épül föl.

Általános emberi műveltség alatt azt értjük, midőn kiki elsajátítja mindazokat az ismereteket, a melyek őt e névre: „ember” méltóvá teszik. Mert jól jegyezzük meg, hogy „ember” alatt nem azt az individuumot értjük, a ki két lábon jár s a kit a természet szép külsővel, erős, izmos testtel látott el. Igaz az, hogy a ki az embert szemlélve, csupán csak a testet veszi észre, de nem törődik a lélekkel, az az emberről csak oly fogalmat alkothat magának, mint az ó-kor egyik görög bölcse, a ki azt mondotta, hogy: „Az ember kétlábu tollatlan állat”.

Mi a szó nemesebb értelmében „em-

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRGYÁJA.

Szomoruan zúgnak-búgnak...

Szomoruan zúgnak-búgnak a harangok
Oly búsan rezgi át hangjuk a levegőt.
Fájdalmat hirdetnek, hiszen most kísérnek
Örök nyugalomra egy igaz szeretőt.

Könyező szemekkel, fájdalomtelt szívvél
Áll a bús rokonság ravatalod mellett.
Kiket úgy szerettél, kik téged szerettek,
Szerető keblükről leszakadnod kellett.

Felhangzik az ének lágy, mélabús hangon.
Az utolsó dal; és ez is oly — szomorú!
Ez kísér el oda, hol hat lábnál mélyen
Nincs többé gondolat, nincs sem öröm, sem bú.

Szól az ének. Részvét-köny gyűl a szemekbe;
Hiszen úgy fáj, olyan nehéz válni tőled!
Kinosan zokogva borult koporsódra
Egy ifjú s csókolja fehér szemfedődet.

Elhangzik a gyászdal... és a bús harangszó.
Mindenki arczáról fájdalom-köny pereg.
Koporsód fedelén tompán dörög a hant.
Még egy fohász; és eloszlik a gyászszereg.

S a rég' begyepesült, elhagyott sírok közt
Domborul majd egy új fájdalomnak sirja;

Mely felett egy megtört szív keserve virraszt
S csendes alkonyatkor ott magát kisírja.

* * *

Nem zúgnak-búgnak majd akkor a harangok,
Ha a temetőbe engem kísérnek ki.
Nem dobnak virágot elhagyott síromra.
Hamar elfelednek s nem sirat meg senki!

Sziklay P. Gyula.

Fővárosi életkép.

— Irta: Sziklay P. Gyula. —

II.

Én — és Jani bácsi felesége.

— No, de már megengedj édes Janim, ez mégis csak skandalum!... Egész nap otthon hagysz magamra; egyik nap úgy, mint a másik nap, majd megöl az unalom s te ahelyett, hogy magaddal vinnél, ha valahova elmégsz: szépen itthon hagyod feleségedet. No, ez már a soknál is több!... Oh, ti férfiak! csak még egyszer lehetnék leány életemben, majd jobban megnézném, hogy kihez megyek nőül; mert a mai nap...

— Bocsáss meg édes Miczikém, de oda csak nem jöhetsz, a hova én privát ügyekben szoktam menni. Ne untass kérlek, azzal a mindennapos monologgal; nyugodjál meg édesem abban, hogy ez másképpen már nem lehet.

— Micsoda?... nem lehet?... majd én megmutatom, hogy lehet. És most azt mondom, hogy veled megyek — — — aztán punctum!

— No-no-no! Ne mondjunk oly hamar punctumot! csak ne oly tüzesen! Kár, hogy el nem ajulsz, mint ezt a mai modern életben a nők oly ügyesen értik. Látod édesem, kár volt akkor így nem beszélned, midőn még jegyesem voltál; megkímélhettél volna az ilyen lámentációk végighallgatásától és ma nem volnál az én kedves, egyetlen, szeretetreméltó — feleségem. Oh, boldog idők! — folytatá tovább Jani bácsi — mire való is ez a házasság? Örökös lámentáció, ha az ember itthon van; másképpen kiköppen minden a rendes kerékvágásból, hacsak nem kúsol az ember mindig az asszony szoknyája ranczán. — Ha mindig az asszony szavára hallgatnánk, akkor úgy édes-keveset tudhatnánk valamit a nagyvilági dolgokról... Denique: én megyek: mennem kell; nem lehet másképp. Csak nem akarod édesem, hogy férjed papucsosnak legyen kikürtölve a világ előtt. Brrrrr... papucsos!... még a hangzása is milyen szibériai!... csak úgy borsózik a hátam közepe, pedig még csak árnyéka sem vagyok a papucsosnak!... Ugy-e belenyugodtál akaratomba — szóla Jani bácsi hízeltölg, oda simulva a kicsike asszonyka mellé — hiszen tudod... Ugy édesem! s be sem várva a drága feleség válaszát, egy-két édes (?) puszi után már kívül volt az ajtón és vigan futott lefelé a lépcsőn.

Zimankós téli idő volt. Az élesen füttyülő

bernek" azt nevezzük, a ki egy nemesen érező szívet hord lelkében. A ki becsületesen tud és akar is gondolkodni. A ki lelkileg művelt s lelke nemesedésének szép munkájában megállapodást nem ismer. Nap-nap után előre tör. Ezt várja tőlünk nemcsak földi hivatásunk. hanem örök rendeltetésünk is.

Spaller József.

Elvi jelentőségű határozatok. A m. kir. közg. bíróságnak 1901. évi 853. sz. határozata: »Az ellátási igény megnyílt előtt magát az ellátási igényt érdemlegesen elbírálni nem lehet, ez azonban nem zárja ki, hogy a nyugdíjárulék kivetése mint főkérdés szempontjából a szolgálati idő beszámíthatósága mellék kérdésként előzetesen és a nyugdíj igény későbbi joghátránya nélkül hatósági mérlegelés alá ne vételessék. A nyugdíjárulék kivetése és beszédése mint főkérdés tekintetében a közigazgatási bíróság hatáskörrel nem bír.« — A m. kir. belügyminiszter 1901. évi 2733. sz. határozata: »Azon utazó úgynök, a ki értékpapírokat részletfizetés mellett árusít, nem házalás miatt vonandó felelősségre, hanem az 1883. évi XXXI. t.-cz. alapján, mely a kir. bíróság hatáskörébe tartozik.« — A m. kir. földmívelésügyi miniszter 1901. évi 87272. sz. határozata: »Atyjának határozott paranczára mezőrendőri kihágást elkövető 16 éven alóli gyermek sem tettesként, sem részesként nem büntethető.«

Könnyítés az adófizetéseknél. Lukács László pénzügyminiszter két rendeletet bocsátott ki, melylyel csökkenti az adóhátralék után járó késedelmi kamatot, az adófelvétel után pedig állami kamat fizetését rendeli el. A késedelmi kamatra vonatkozólag elrendelte a miniszter, hogy a késedelmi kamatot csak azon összeg után számítsák, amit valaki az adóhátraléka törlesztésére fizetni akar. Ha valaki száz koronával tartozik

de csak husz koronát tud fizetni a husz korona, nem pedig mint eddig, az egész száz korona után fizet késedelmi kamatot. A másik intézkedése a pénzügyminiszternek az volt, hogy csak pár héttel ezelőtt kelt rendeletében kimondotta, hogy az állam a jogtalanul beszédett adó után, akár visszafizetik az illetőknek, akár más adójába beszámítják, öt százalékos kamatot térít meg.

Világnapló.

Szeptember 4-én.

Megint halottja van a Tisza-családnak. Tisza László augusztus 28-án elhalt Gmundenben. Sándor János a székelyek kormánybiztosa apósát gyászolja az elhunytban. Habár nem volt nagy politikai talentum, mégis kimagasló alakja volt közéletünknek. Bátor katonája volt szabadságharcunknak, hol a moori csatában majdnem életével lakolt hősies bátorságáért.

Az olasz király augusztus hó 28-án vonult be Berlinbe, mint Vilmos császár vendége. A német birodalom fővárosa rendkívüli fényes fogadásban részesítette az ifju Viktor Emanuelt. Utja valóságos diadalut volt. Finnország erős szaksos oroszosítása miatt a finnek kivándorlása napról-napra növekedik. Ez évben már ezer emberrel több vándorolt ki, mint a múlt évben. Legnagyobb részük az Egyesült-Államokba vándorol ki, a hol most körülbelül kétszázötvenezer finn él. A bolgárok fényes ünnepséggel készülnek megülni e hó 15-én a Sipka-szorosnál lefolyt harcnak huszonöt éves évfordulóját. Hetek óta nem foglalkozik egyébbel a fejedelmi kabinetiroda és hadügyminiszterium, mint az ünnepségek előkészítésével. Az ország minden részéből várják a vendégeket s azt hiszik, hogy legalább tízezer ember fog összegyűlni. Szófiai távirat szerint Zoncosov tábornokot a legutóbbi macedon kongresszus elnökét letartóztatták. A tábornokot azután átkísérték Szófiába, a hol Mihajlovskit, a macedon bizottság elnökét és a bizottság összes tagjait is letartóztatták. Sarafov Boris állítólag külföldre utazott. Hír szerint a bizottságot föl fogják oszlatni.

A székely kongresszus.

Csik-Tusnád, aug. 30.

Második nap.

Mint a „Székely-Udvarhely“ olvasása a lap múlt számában irt tudósításomból érte. A tek, a székely kongresszus mind az öt szakgrontálya lankadatlan buzgalommal és óriási érdeklődéssel, és mellett folytatta tanácskozásait s egymásnak fogadta el az előadói javaslatokat.

A tárgyalások menete higgadt és tárgyilagos. A kongresszuson a közművelődési és birPerjes politikai szakosztály ülései a leglátogatottabbak. Ugron Gábor csaknem minden szakosztály ülésén B fáradtságot nem ismerő buzgalommal szól a helyzedésekhez csaknem minden határozati javaslatához potló módosítást tesz.

Némileg lehangolólag hat a kongresszusos hogy Sándor János kormánybiztosnak apósa lála miatt el kellett utazni.

Megróvási kalandokkal emlegetik, hogy We Berthold, Heltai Ferenc, Egyed Arthur s kü nősen a háromszékesmegyei képviselők nem érd lödtek semmit a kongresszus iránt.

— No majd megkapják a jutalmat érte mondják a választó atyafiak.

A kongresszus összes irományai könyvban is megfogtak jelenni s ennél teljesebb m nográfiaja kérdésnek, mint a székely kérdés nem lesz.

Egy fő hibája az összes előadói javaslatnak, hogy csaknem mindent a kormánytól várnak.

A közművelődési szakosztály ülésén Gö Ferenc Sepsiszentgyörgy város polgármestere t tott előadást a székely katonai oktatásról. A k deshez hozzászóltak Hoffmann Lajos honvéd e redes, Nagy Károly ref. theologiai tanár, Ugr Gábor, Ferenczy Károly, Török Andor. Ková Dániel gazdasági szakiskolai tanár gazdasági metlő iskolák felállítását javasolja. Dósa Feren az Aranyos székely is kéri a székely a czióba belevonni. Jancsó Benedek egyetemi m gántanár és író tartott azután nagy figyelemmel ha gatott beszédet a magasabb közoktatásról. A cson iskolák kifejlesztését javasolja. Ugron Gábor e keleti kereskedelmi iskola felállításának szükségét hangoztatta. Zakariás János brassói ügyvé a jegyzői tanfolyamokon kér stipendiumokat. De Lajos marostordai kir. tanfelügyelő husz pontb

szél csak úgy söpörte a havat az ember szeme közé. Jani bácsi nyakig begombolva sietett, azaz rohant előre. Hogy hová? — nem tudom; elég az hozzá, hogy egy kicsit megkésztetett, mert köszöntésemet is alig ért rá elfogadni s talán észre sem vesz, ha egy karambolt nem csinálunk, minek következtében czilindere majdnem veszélyben forgott.

Legelső dolgom volt, vajjon a függöny le van-e eresztve? Ez volt a jel, mikor Jani bácsi nem lévén honn, feladatam volt a kis menyecske unalmas óráit tovaüzni.

A lépcsőn felfutni, a havat, melyet az udvariatlan szél ruhámra rakott, lerázni, nyakkendőmet ugyahogy megigazítani és az ajtón kopogni egy pillanat műve volt.

Miczi, vagy ha úgy tetszik, Mariska, egy fauteuilben ült s egy könyvben lapozgatott, melyet, midőn beléptem, örömmel dobott félre. Egy csókot leheltem a felém nyújtott apró, fehér kacsóra s — megkezdettük a feladat megoldását.

Hej! ha tudta volna Jani bácsi, hogy míg a szomszédba jár sőt nyalni a kecske, addig korántsem unatkozik a fürge kis menyecske: tudom, jobban örködött volna a drága feleség felett! No, de tudhatná ő is azt a közmondást (mely a mily régi, épp oly igaz), hogy: ne higgy az asszonynak!

Tehát egy fedél alatt voltam azzal, kinek közelében újjászülettem. De ki tudná megállani, hogy szerelmes ne legyen egy ilyen szép asszonyba, főképp akkor, midőn pongyolában van! Ah! az a pongyola, mely mindent eltakar és mégis látni enged mindent!

Hogyne érezné magát az ember jól egy szép asszony közelében, ki oly kedves, oly érzélgő, oly szerelmes!?

Az idő gyorsan haladt, miközben azon ve-

szem észre magamat, hogy egészen közel jutottam a szép asszonyhoz. Az apró, keskeny, hófehér kacsókat kezemben tartám, néha-néha megszorítam — ő melegen viszonzta — később lehetetlen volt, hogy meg ne csókoljam azokat; ő nem ellenezett. Ah! az az ígérő pongyola fellázította bennem az utolsó csepp vért is! Nem csoda, hiszen „a nők százszor szebbek neglige toiletteben!“

Azok az apró lábaeszkák, az a lázasan emelkedő hattyukebel, a fekete hajfürtöknek hódító illata, az eperajkaknak édes mosolygása, azoknak a szikrázó szemeknek meleg, buzdító pillantása megoldotta nyelvemet s egy csókért könyörgtem.

— Mit gondol ön? csak nem képzel ilyesmit? hogyan is tudott ön ezen gondolatra jönni? mit szólna a férjem, ha ezt megtudná? — szól kissé daczosan Mariska.

— Csak egy csókot! hát olyan nagy vétek lenne az, ha egy csókkal jutalmazza fáradtságomat?

— Ön megfeledeznek arról, hogy nekem férjem van s ajkaimat csak neki van jogában érintenie.

— Ej! — gondolám — a férj jogát most félre kell dobni s felhasználni az alkalmat addig, míg nem késő, mert „az idő pénz!“

— Asszonyom! én nem állhatok ellent!... Hevesen átöleltem őt s a csók, melyért úgy sóvárogtam, ott égett a piros ajkakon.

— Ha! ha! ha! — kacagott a szép asszony; tehát oly nagy boldogságnak találja ön egy nő ajkáról a csókot?...

— Hogyne! midőn a legszeretetre méltóbb és legszebb nő az, kinek bibor-ajkát érinteni szerencsés vagyok.

— Ön éppen úgy beszél, mintha szerelmes volna...

— Hiszen az vagyok, még pedig boldogtalan szerelmes.

— S ki az, a kiért ön rajong?

— Ön az asszonyom! kinek csak egyetlen szavába kerül és a legboldogabb, vagy a legszerencsétlenebb ember vagyok a világon.

— Engemet szeret ön Géza?

— Igen! Leborulok ön előtt és — — — imádom!

Féktelen szenvedélyvel szorítam magamhoz Mariskát s ölelő karjaimból — bármennyire igyekezett is — nem volt képes menekülhetni. Heves ölelésben érzem szívének meleg dobogását a hókebel hullámozását... Szilaj tusákat vityt bennem a lázas mozdulatok. Nem valék képes magamon uralkodni, elragadt a — szerelem döge.

— Mariskám! Egyetlenem!

— Gézám! Boldogságom!

— Egyik csók a másik után csattant. Nem állhattam ellent a fekete, éjsötét szemek gyújtó tekintetének, a csábító mosolynak. A hullámkebel, a lágy suttagás a végletekig ragadtak... A szép asszony nem szabadkozott többé s ugyanacsak usztunk a boldogság „hét oktályos szökevényében!“

Mikor hazafelé ballagtam, ismét találkoztam Jani bácsival. Ha tudta volna, hogy honnét jövők nem hiszem, hogy oly szívesen fogadta volna köszöntésemet. No, de mindketten ott jártunk, ahol nem kellett volna: s így egyiknek sincs mit vetni a másik szemére.

Ő eljár rendesen hetenkint háromszor privát dolgait végezni; én pedig ez idő alatt szórakoztatom a kis menyecskét s jóízűeket nevetünk Jani bácsi privát dolgain.

szegedre a népoktatás bajait. A kérdéshez Imecs József, Jákó apátkanonok, és Pál Albert tanító voltak.

A birtokpolitikai és hitelügyi szakosztály ülésén Máthé József a telepítési kérdéssel értekezett. A kérdéshez hozzászólottak Forster Géza, Szakáron Zoltán, Nagy Imre, gróf Lázár István fő-érdespán, dr. Bánffy Zsigmond, Benedek János és mások. Imre István a tagosítás gyors és egyszerű keresztülviteléről és a telekkönyvek egyszerűsítéséről szólott. Javaslatát szintén több felszólalás és tárgyalás után módosításával fogadták el.

A kivándorlási és fürdőügyi szakosztály ülésén Barabás Endre tanár a romániai székelység helyzetéről értekezik nagy alaposággal. Javaslatához Balás Árpád és Buday Barna szólanak. Papp Sándor a székely társaságokról, Hankó Vilmos dr. a fürdőről értekezik.

As ipari szakosztály ülésén Solt Adolf a vas- és fémipar fejlesztését sürgeti. Ilyen értelemben szólnak fel Ágoston Lajos és Fekete János. Bürger Albert a szesz és sörgyártásról nyújtott be határozati javaslatokat. Horváth János dr. a székelyföldi ipari szövetkezetekről szóló munkáját Szakáts Péter olvasta fel.

Az östermelési szakosztály ülésén Füredi Lajos a lentermelésről, Gyöngyössi Béla az erdőgazdaságról, Gáspár Antal a gyümölcstermelésről értekeztek. Felszólaltak Ugron János és Berzenczey István és Horváth Sándor miniszteri tanácsos. A bányászati termények kihasználásának kérdésén Andreics Jenő bányamérnök ismertette.

Harmadik nap.

A székely kongresszus harmadik napján csak a közművelődési és birtokpolitikai szakosztályok nem végeztek még be az anyagukat.

A közművelődési szakosztályban Székely János kézirásárhelyi állami iskolai igazgató tett javaslatot az iparos és kereskedő tanulók iskoláinak reformálásáról. Sipos Samu sepsiszentgyörgyi árvaházi igazgató az emberbaráti intézményekről tett javaslatot. Borbély Sámuel, Csernátóni Gyula dr. és Nagy Sándor dr. javaslataival ért véget a tanácskozás.

A birtokpolitika és hitelügyi szakosztály, hogy anyagával végezhesen, két csoportban tanácskozott. Bánffy Miklós gróf a községi pótdadók maximumának megállapítását javasolja.

A Magyar Földhitelintézet eddigi székelyföldi működését dr. Hegedűs Lóránd távollétében Barabás Endre ismertette. A kérdéshez Hollaky Arthur főispán, Ugron János, gróf Bánffy Miklós szótartak hozzá s egy székelyföldi jelzőintézet felállítását mondták végső határozatképpen ki. A takarékpénztárak reformálásáról Bedő Sándor ügyvéd tett javaslatot. Paget Olivér, Boeskor Ferencz, Györfy Gyula stb. felszólalásai után a szakosztály bevégezte tanácskozásait s az egész kongresszus záróülésre gyűlt össze.

A kongresszus záró ülésén báró Kemény Kálmán elnökölt. A záróülés összegezte a szakosztályokban tárgyalt javaslatokat.

Bedő Albert indítványára a kongresszus rendező bizottsága átalakult végrehajtó bizottsággá. A rendező vagyis most már végrehajtó bizottság nevében Csikvármegyének a vendéglátást Forster Géza köszönte meg. Ugron Zoltán határozati javaslatot nyújt be, melyben az OMGE nek és Buday Barna kongresszusi titkárnak a kongresszus köszönetét nyilvánítja.

Javaslatát elfogadták s ezzel a kongresszus véget ért.

„Udvarhelymegyei Székely Daltársaság”.

Országszerte megindult a mozgalom a pusztulásnak indult székelység megmentésére. Nemcsak a társadalom, de maga az államkormány is belátta annak szükségességét, hogy az ország délkeleti szögletén idegen ajku nemzetiségek közé beékelte székelység ügyének felkarolása hatalmas nemzeti érdek! Nemcsak a Székelyföldön, de széles hazában mindenütt alakultak Székely Társaságok, melyeknek célja, jelszava: meg kell menteni a székelyt a pusztulástól. Hogy mily hűlámokat vert fel a székely akció, azt megmutatta a tuzsádi Székely Kongresszus, mutatják a Székely Társaságok komoly munkálkodásai. E hatalmas nemzeti érdeket kívánta szolgálni az a lelkes kis csapat is, mely június hó 7-én „Udvarhelymegyei Székely Daltársaság” néven alakult Székely-Keresztúron, s melynek célja, hogy az

ország különböző helyein rendezendő dalestélyei által nevet, dicsőséget szerezzen a székelységnek, s ezen dalestélyek jóvedelmével anyagilag is hozzájáruljon a székely közművelődési ügyek előmozdításához. A társaság elnöke Cseresznyés Sándor székelykeresztúri kir. albiró, vezetője Végler Gyula székelykeresztúri áll. tanítóképző-intézeti zenetanár, kik mindketten önzetlenül, lelkesedéssel állottak a nemes ügy szolgálatába. Tagjai: Baczó Lajos (ev. ref. pap Bethfalván), Darkó Lajos (tanító Szent-Miklóson), Deák Mózes (tanító H-Ujfaluban), Szabó Jenő (tanító Kadácsban), Szász Béla (áll. tanító Sz.-Keresztúron), Szász Ferencz (áll. tanító A.-Siménfalván), Tóth Vilmos (áll. tanító Szt.-Ábrahám), Viola Miklos (áll. tanító Sz.-Keresztúron). A Daltársaság programjába felvette az eredeti székely dalokat, melyek ez ideig a Székelyföld határain kívül teljesen ismeretlenek voltak.

Augusztus hó 29-én volt a társaság első nyilvános szereplése Tusnádon, hol működésével kiállotta a tűzpróbát. A székely kongresszus összes tagjai, a tuzsádi fürdővendégek, a vidékről begyűlt nagyszámu közönség szünni nem akaró tapssal és éljenzéssel jutalmazta a székely dalosokat. Különösen a Végler tanár letétele szerint elénekelt eredeti székely dalok keltettek nagy hatást, s nem egy magas vendég ajkáról röppent el a sohaj: beh kár, hogy ezen kedves dalok mind ez ideig ismeretlenek voltak a Székelyföld határain kívül, de van remény, hogy e derék kis csapat megismerteti a székely nép érzelm világát az országgal. Maga a kongresszus elnöke dr. Bedő Albert sietett leróni az elismerés adóját, midőn a daltársaságot vendégül hívta meg egy barátságos vacsorára, melynek folyása alatt pohárköszöntőben adott kifejezést elismerésének. Aug. 30-án már Brassóban volt a daltársaság, hol az ottani előkelő magyar közönségnek szerzett kellemes estét. Engesser „Szerettelek”, Ábrányi „Hallgasson el a fülmile” cz. darabjainak és az eredeti székely daloknak eléneklésével teljesen meghódította a brassói közönséget. Különösen a székely dalok találkoztak nagy elismeréssel, melyeket mindjárt fonográfba is vett egy szorgalmas gyűjtő. Elismerésre és dicséretre méltó az a lelkesültség, melyet Szende Gyula m. á. v. hivatalnok kimutatott az estély rendezésében és a közönség összehozásában. A dalosok nem is késtek egy irányában, valamint a másik két szereplő kisasszony Fülkel Stefike és Bende Elfrid irányában kifejezést adni köszönetüknek. Legszébb köszönetet és elismerést azonban maga a közönség nyújtotta a társaságnak, midőn szakemberek jelentették ki, hogy azt a bámulandó precizitást, de különösen az erőt, melyet a 8 tagu társaság kifejt, még nagyobb számu, népesebb dalkaroktól is ritkán lehet hallani.

A daltársaság legujabban Sespsi-Szt-Györgyről kapott biztató jelt egy ottan rendezendő dalestélyre, hová rövid időn el is megy. Tervbe van véve még e hó folyamán Sz.-Keresztúr, Nagy-Enyed, Torda, Marosvásárhely, mely helyekről már biztató jelek mutatkoznak, nemkülönben Székelyudvarhely is.

Hisszük, hogy a daltársaság mindenütt megfogja nyerni a közönséget, s fokozott munkálkodásával dicsőséget szerez a székely névnek. S hisszük, hogy a dal, különösen abban a gyönyörű és kedves letételben, melyet Végler tanár produkált, ismeretes leend minden magyar előtt, s a miképpen a tuzsádi fürdőn levő romániai fürdővendégek gyönyörködni tudtak azoknak hangjainál, úgy a magyar százszorta jobban fog lelkesedni, áldozni, midőn meghallja a most fájdalmasan kesergő, majd kitünő jó kedvtől csapongó székely dalokat.

Előre tehát lelkes kis csapat, hirt, nevet, dicsőséget szerezni a székelységnek ezuton is a világ előtt.

Tan- és nevelésügy.

Egy tanfelügyelői látogatás.

Még zimankós tél volt, olyan, a mikor a száguldó szelek játszva kergetik a felkavart könnyű hajat magok előtt, s a fák lombtalan ágairól lecsüngő zuzmarabarkák festői képet nyújtanak a szemlélőnek és a csipős hideg még a legrakonzatlanabb játékos Palkót is a négy fal közé szorítja kényszeríti a tanulásra: s ekkor toppan be az osztályba az iskolának váratlan, kedves vendége, a kir. tanfelügyelő. Ismeri már őt a tanító s így — mint bárkit is — illendő tisztelettel fogadja, nemkülönben az egyszerre felálló gyermekcsereg is szeretetteljes Istenhozottat mond, hallgatólágoosan az egyenesen állással, előre nézéssel és ügyes testtartással. Nem tudják ugyan ők, hogy ez alkalommal kinek köszönnek, csak annyit tudnak, hogy a belépőt és távozót egyformán köszönteni kell, legyen az bárki is, s azért egy ismeretlen ur látogatása cseppet sem hozza ki sodrából sem a féktelenkedő Kacsót, sem a tátott szájjal bá-mészködő Ágostont, annál kevésbé a legjobb tanuló Ferkó gyereket.

Jóllehet az előmeneteli és mulasztási naplót — azt a könyvet, melyben minden gyereknek a neve irva van — előkéri és szeméremmel felillesztett papaszemével, az abban szelvényben és hoszában levő ezernyi-ezer rovat függőleges vagy keresztszerűen áthuzott ákom-bákom vonalait vizsgálgatja, majd a Munkanaplónak nevezett osztálykönyvet véve kezébe, annak oldalait lapozgatja és közbe-közbe magának egyes dolgokról felvilágosítást is kér: s még sem jut eszébe egyiküknek is, hogy az iskolák legfőbb ura ül ez alkalommal itélőszéket mult és jelen munkássága felett.

Hiszen látnak ők minden hónapban iskolaszéki, vagy jobban mondva gondnoksági tagot, aki az iskolai rendet, tisztaságot, pontos iskolajárást megvizsgálja és a látottak után, a hiányok elenyésztesítésére vagy pótlására a szükséges lépéseket is megteszi, s éppen ezért, ezen vizsgálódó jó bácsit is csak olyannak gondolják.

De ni ni! felemelt fővel, egyszerre csak nagyot néz a nagyfülv Balázs, midőn az ismeretlen ur arra kéri az osztálytanítót, hogy kérdezen most már számtant, sőt abból még ő maga is tesz kérdéseket.

Nem úgy azonban a nyugtalan vérű Kacsó, ki figyelés helyett még a történelmi órán is azon töri a fejét, hogy miképpen juthatna egy gombostű birtokába, melylyel előtte ülő szomszédját, vagy éppen könyökös pajtását felszólítás nélkül is gyors felállásra kényszeríthetné.

Mikor azonban ő ezen és ehez hasonló más ravasszágon töri a borzas buksi fejét és szomszédját is egy vagy más léha beszéddel folyton elvonja a tanulástól, a tanító lelkesültségtől áthatott magyarázatát, elbeszélését egyszerre csak felhagyja, megszakítja és néz előre, nem haragosan, de feddő tekintettel a féktelenkedőre. Miután szokatlan ideig némán, mozdulatlan áll, sejtí a gyermekcsereg, hogy valaki rossz fát tett a tűzre, mindenki magát gondolván többé-kevésbé bűnösnek, igyekszik az előírásnak teljesen megfelelően ülni és hallgatni. Csak az igazi bűnös, a zajongó folytatja tovább még mindig megkezdett mester-ségét, de egyszerre azon veszi észre ő is magát, hogy suttyó beszéde fennhangon hallatszik, melyet meghallva, figyelmezzé lesz a történetekre. S midőn az osztály jó részének reá irányuló tekintetét megpillantja, pirongatás nélkül elpirul és nem tudja szégyenében hol keresse meg szokott helyét hamarabb, s miképpen üljön, hogy a lehető legjobban és kifogástalanul legyen.

De nemcsak az osztály apró népsége, az érdeklődő idegen ur, a tanfelügyelő is figyelmezzé lesz a másfélperczig tartó hallgatásra és várja a következőket, miközben siri csend lesz az osztályban.

A tanító ekkor ismét beszélni kezd, folytatja tovább a megkezdett tanítást. Óra végeztével pedig ilyen megjegyzést tesz az ismeretlen látogató ur a tanítónak négy szem között:

— Lám, lám, mennyi zsörtölődést, szitkozódást, veszekedést, mérgelődést, padverést és tenyerezést lehet megtakarítani egyszerű hallgatással és egy percznyi várakozással s a fegyelmezés hatása, a figyelem felhívása mégis összehasonlíthatatlanul eredményesebb a gyakorlott módon, mint akár-mely más eszközzel. Soha se sajnálja szükség esetén azt az egy-két perczet a fegyelmezésre ilyen módon feláldozni, mert ez által megkíméli úgy saját egészségét, mint a gyermekek testi és

lelki épségét. Így folytatta aztán tovább kedvesen hangzó, barátságos megjegyzését az ideálisan gondolkodó, költő lelkű tanfelügyelő.

És azóta eltelt az iskolai év, barátságos békességben, háborúság, szitkozódás és panasz nélkül. S most az újak küszöbénél állva, az iskolai rend és fegyelemre vonatkozó összes szabályok megtanítása után, abban a hitben és reményben vagyunk, hátha az oly sokszor jónak bizonyult hallgatólagosan figyelmeztető fegyelmező módszer ez évben is oly sikeres eszköz lenne.

Gyermes Mihály.

A gyermekek dohányzása.

Az iskolai év kezdetén a tanítókhöz és a szülőkhöz akarok szólani, hogy őket a tanuló gyermekek dohányzására figyelmeztessem, mert úgy tetszik nekem, hogy e tekintetben igen csekély felügyelet és ellenőrzés gyakoroltatik.

Nem akarok a dohányzás káros vagy nem káros hatásáról hosszasan értekezni, csak azt akarom kiemelni, hogy a gyermeki szervezetre okvetlenül károsnak tartom. Ezen jelfogásom mellett fájdalmasan esett tapasztalnom, hogy a most lejárt nagy vakáció alatt is számos serdülő gyermeket láttam a vakáció egy részét arra használni fel, hogy egyes félreesőbb utcza sarokhan vagy kevésbé élénk sétatéri helyeken társaságban nagy dohányzást rendeztek.

A dohányzás az emberek között valóságos szenvedélyléllyé vált s ezért nehéz az ellen most pártot szervezni. Oly nagy mennyiségű dohány fogyasztatik el évenként az emberiség által, hogy önként felmerülhet a kérdés: hasznos növény-e a dohány, vagy nem?

Anyagilag véve a delgot, mindenesetre hasznosnak mondjuk azokra nézve, kik termelik s mint nyersterményt feldolgozzák, mert senki sem tagadhatja, hogy a dohány feldolgozása az emberek ezreit foglalkoztatván, azoknak alkalmat nyújt mindennapi szükségletük beszerzésére; de másrészt hasznos az államokra nézve is, mert termésképe valóságos jövedelmi forrás. A dohányzókra nézve ellenben nem mondhatni hasznosnak, a mennyiben, ha meg nem honosított volna, vagy ha felhasználásának módja ismeretlen lenne, eltekintve attól, hogy a lélek működésére a zsenge test fejlődésére nagyon is kártékonyan hat, — a dohányzók oly felesleges kiadástól kimélnék meg magukat, melyet valamely humanus célra fordítva, az emberiség szellemi és anyagi jólétét nagy mértékben előmozdítanák.

Mi több orvosi tekintély után bátran elmondhatjuk, hogy a dohányzás a legfölszörösebb s legnélkülözhetőbb élvezetek egyike; rossz szokás s a mai divatnak indokolatlan követelménye. A dohányzó a legtöbb esetben nem tudja okát adni miért dohányzik, ép úgy mint a török nem fejteti meg, miért vált rá nézve elkerülhetetlenné az opium használata vagy a tea és kávé, ám-bár ez utóbbiakban nem bizonyos szerves vegyi rész, mely a vérkeringésre jótékonyan hat s a testnek üdültséget okoz, ellenben a dohány mérgező anyagot tartalmaz, mely különösen az agyrendszerre hat kártékonyan. Ezen káros hatás mutatkozik a kezdőknél, hol maga a természet mintegy tiltakozását fejezi ki a megszokás ellen.

A mindennapi tapasztalat bizonyítja, miszerint a gyermek arcából mindaddig, míg a különféle ártalmas élvezetektől, melyek közé a dohányzást is bátran számíthatjuk, — tartózkodik: az ártatlanság, őszinteség, kedvesség mintegy kisugárzik; dohányzás folytán azonban a fiatal arc gyengéd, üde vonásai csakhamar megváltoznak. Már az először elhasznált dohány hatása is szédelgés-, émelygés-, hányás- és főfájásban nyilvánul. Idővel, ha a dohányzásnak levertséget s kábultságot előidéző hatásai rettentik vissza az ifjat annak élvezetétől: arca elhalványul, testi fejlődésében akadályoztatik, vidorsága csökken, élénksége komolysággá változik át, teendői végzésében hanyagabb s különösen elzárkózott és tartózkodó lesz azok előtt, kik neki a dohányzást megtiltják.

A dohánynak mérgező része a lélegző szervek nyálhártyáit izgatja s káros állapotot idéz elő; a legtöbb tüdővész és aszkóros beteg azok között találhatik, kik zsenge, fejletlen korukban kezdették dohányozni. Nemesak a dohányzók, de a dohánynyal foglalkozók között is a betegségek egész hosszu sora váltakozik.

A dohány elégetésénél dohányzás alkalmával a nicotin mellett még több mérgező anyag képződik, mint: szén-sav, ammoniák, kén stb., melyek ha csak kis mennyiségben is, füst alak-

jában a testbe jutván, a dohány káros befolyását növelik.

A szülők, gyámok, nevelők s általában az érdekeltek előtt nem lehet közömbös dolog, hogy a még fejletlen ifju test folytonosan mérget szí magába s így lassan ugyan, de biztosan sorvasztja önmagát; a lélegző szervek nyálhártyáiban előállott kóros állapot a gyomor nyálhártyáinak sérelme s az idegrendszerben okozott zavarok által folyton satnyul az ifju test s tökéletes kifejlődésében akadályoztatik.

Övünk kell gyermekeinket a dohányzástól már csak a testi nevelés szempontjából is. De övünk kell azért is, mert ritkán tapasztaljuk, hogy a dohányos gyermekből és ifjúból munkaszerető derék ember válnék. Nem is lehet másképp, mert a dohány a fiatal velőre lankasztólag, kábítólag hatván, elveszi annak élénkségét, ruganyosságát s így az ifjunak sem ereje, sem kedve a dologhoz. Végre vegyük figyelembe azt is, hogy a pipázó gyermekek összebujnak, dözszölnek s oly kikágásra vetemednek, mely különben köztük soha ki nem fejtett volna. Továbbá az is nagy erkölcsi veszély, hogy a sok pénzbe kerülő dohány kedvéért eladják holmijöket s ha más út nincs, csaláshoz, lopáshoz folyamodnak s gyermeki ártatlanságukból idő előtt kivetkeznek.

Legyenek tehát a tanítók lelkiismeretes figyelemmel s óvják meg az iskolás gyermekeket minden rendelkezésre álló eszközzel a dohányzástól. Legyenek éber figyelemmel a szülők és gyámok, hogy az iskolával karöltve egyöntetű irányban neveljék és óvják meg gyermekeiket.

Jérím.

Irodalom.

„Kossuth Album” cím alatt az országos függetlenségi és 48-as párt Kossuth-ünnep rendező-bizottsága jóváhagyása mellett egy felette becses dalgyűjtemény jelent meg az országos Kossuth-ünnepélyek alkalmából, énekhangra és zongorára Klökner Ede budapesti zeneműkiadónál. Huber Sándor jeles zeneszerzőnk alig méltányolható buzgalommal gyűjté össze ez albumba a legszebb Kossuth- s szabadságharczi nótákat, melyek eddig hozzáférhetlenül, szétszórtan s ismeretlenül léteztek csupán. Az izléses szép kiállítású, 25 művet felölelő füzet terjedelmes tartalmából elég ha ezeket soroljuk fel: 1. dr Papp Zoltán-nak az orsz. ünneprendező-bizottság által hivatalosan elfogadott „Kossuth Himnusz”-át. 2. Kossuth Lajos bucsuja az ország határan. „Kitárom reszkető karom”. 3. Kossuth Lajos azt üzenté. 4. Egressy Béni, „Szózat”. 5. Egressy Béni, „Talpra Magyar!” 6. Lányi Ernő, „Tavaszdik, még sincs harmat, se virág”. 7. Világosi fegyverletétel dala. 8. Erdőy Emil, „Meghalt Kossuth”. 9. Jön Kossuth, jön! 10. Lányi Ernő, „Hát még mindig az a gyűlölt „Götterhalte” járja. 11. Geizinger Iván, „Kossuth Lajos újra üzent Turinból.” 12. Geizinger Iván, „Nemfajult el a magyar vér”. 13. Csengery Gyula, „Turin felett ragyog az ég!” 14. Garibaldi nóta. 15. Egressy Béni, „1848-as honvédek indulója”. 16. Honvéd-tüzér temetése. 18. „Kossuth Lajos levelet írt” stb. stb. — Ára e kiválóan érdekes kötetnek 3 korona netto és Klökner Ede zeneműkiadóhivatalából Budapest, VIII., József-körut 24. rendelhető meg. Bizvást elmondhatjuk, hogy a magyar zeneműpiacon e szép műhöz hasonló alkalmi mű még alig jelent meg valaha. s a legjobb hazafias dalainkat egybegyűjtő ezen érdekes füzetet minden dal és zenebarátnak megszerzésre melegen ajánlhatjuk annál is inkább, mert ára is feltűnően olcsóra van szabva, nyilván azért, hogy ez emlékfüzetet a legszerényebb tehetségűek is megszerezhessek. — Ugyanott jelent meg az országos függetlenségi- és 48-as párt Kossuth-ünnepélyt rendező-bizottsága által hivatalosan elfogadott „Kossuth-Himnusz” dr Pap Zoltántól, énekre és zongorára Ára 1 K 20 f és Lányi Ernő, „Tavaszdik, még sincs harmat, se virág” a hirneves zeneszerzőnek legszebb Kossuth-dala ének és zongorára 60 fillér, és férfi négyes-karra 2 Kossuth-dallal ugyanaz 2 korona.

Új zongoradarabokra előfizetési felhívás. A következő felhívást vettük: „Több oldalról nyilvánított kívánságnak eleget teendő, elhatároztam, hogy évek óta írogatott zenedarabjaim közül három kiadok s azokra ezennel előfizetést nyitok. A kiadandó zeneművek címei a következők: „La Gazelle”. Nagy hangverseny keringő. Ára 3 kor. „Hajnal felé”. Induló. Ára 1 korona 50 fillér. „Egy csillaga jött az éjnek”. Műdal. Ára 1 korona. A három mű ára egyszerre megrendelve 5 korona.

Még csak annyit óhajtok megjegyezni, hogy ezen zeneművek a legtekintélyesebb zenekritikusok szigorú bírálata után kerültek sajtó alá s Rózsa-völgyi és Társa cs. és kir. udvari zeneműkereskedőknél Budapesten folyó évi október első felében fognak megjelenni. Bizva tehát a művek elismert érdemében s tudva t. czimnek a zenekör iránti szép érzékét, teljes tisztelettel kérem, szíveskedjék széleskörű ismeretségét érvényesíteni és nagybecsű befolyásával előfizetőket gyűjteni. Az előfizetések ezen gyűjtőivel együtt folyó évi október hó 15-éig nevékre czimezve beküldendők, mely esetben a kívánt zeneműveket bérmentve megküldetem. Szíves pártfogását kérve, maradok Székelyudvarhelyt (Király-utca), 1902. szept. hó 1-én, kiváló tisztelettel: Kertész Albertné F. Lujza”.

Különfélék.

Kossuth Lajos születésének századik évfordulója városunkban. Székelyudvarhely város képviselőtestülete Szakáts Zoltán polgármester elnöklete alatt e hó 3-án tartott ülésében egyhangulag elhatározta, hogy folyó évi szeptember 19-én, Kossuth Lajos születésének 100-ik évfordulóján a vármegyeház nagytermében diszkozyűlést tart. Résztvesz az ünnepi istentiszteleten és a rendező ünnepségen. A város polgárságát felhívja, hogy a megelőző estén házait fellobogózza és ablakait kivilágítsa. Az évforduló napján pedig legyen teljes munkaszünet. Az ünnepség rendezésére saját kebeléből a polgármester elnöklete alatt harmincz tagu bizottságot szervezett.

Papválasztás. A ravai unitárius egyház-községbe a Végh Mihály eltávozásával megüresedett lelkeszi állásra e hó 2-án Sárosi József csókfalvi unitárius papot választották meg.

A gazdasági munkás- és segélypénztár ismertetése, illetve a törvény által nyújtott újabb előnyök tárgyalása érdekében igen látogatott értekezlet volt e hó 4-én kishalmgyi Hollaky Arthur főispánunk elnöklete alatt. Az értekezleten a vármegye papjai, tanítói, orvosai, községi és körjegyzői, valamint a gazdaközönség köréből is sokan résztvettek. A három járás főszolgabírája és szolgabírói szintén megjelentek. Az értekezletet Hollaky főispán megleghangú beszéddel nyitotta meg és Damokos Andor dr alispánunk nagy előtanulmányra és ügyszeretetre valló előadásban ismertette a munkás- és segélypénztár messze kiható előnyeit s kijelentette, hogy a vármegye nagyobb községeiben személyesen fog megjelenni és agítani e mellett az üdvös intézmény meghonosítása, minél szélesebb körben való elterjesztése mellett. Elvárja úgy a főispán, mint az alispán a jegyzőktől, hogy a papok, tanítók és orvosokkal szövetkezve szintén mindent elkövessenek a nemes emberbaráti intézmény megvalósítására. Hadd lássa és tapasztalja a nép, hogy vezetői teljes jóindulattal felkarolják, támogatják ügyét s nemcsak adóvégrehajtani, hanem könyei letörlésére is hozzájárulnak. Részünkről szintén csatlakozunk fő- és alispánunk ezen véleményéhez s készséggel támogatjuk igen szép missziójuk teljesítésében. Együttal szívesen tért nyitunk az egyes községekben megindítandó ezirányú mozgalmak propagálására. Lássuk, melyik község vezetői voltak ügybuzgóbbak a tett mezején!... Kik érdemlik meg valóban a nép őszinte háláját és a közvélemény méltó elismerését!... Lássuk hát!

Gazdaközönségünk figyelmébe. Pálffy Dénes tarcsafalvi földbirtokos, vármegyénk gazdasági egyesületének tiszteletbeli elnöke, elismert gyakorlati gazda — igen hasznos és megszívlelésre méltó dolgokra hívja fel gazdáink figyelmét. A hozzánk intézett közérdekű sorokért a „Székely-Udvarhely” olvasói nevében is elismerésünket nyilvánítva, készséggel közöljük azokat a következőkben: Az őszi vetés ideje megérkezett. A vetőmag megválasztásánál legyünk óvatosak és különösen az 1901-ik évben termett búza fordítsunk figyelmet, ha abból vetni akarunk. Én mindig megelőző évi búzát szoktam gazdaságaimban őszi vetőmagnak használni. Azonban a magot elvetés előtt kipróbálom; csiráztatási kísérletet teszek vele. Az 1901-ik évi búzám — habár jól meg volt érve, magtárakban celszerűen kezelve — rosszul kelt. Ugy, hogy a cserepekben elültetett, gondosan kezelt magnak csakis kétharmada kelt ki; egyharmada pedig csiraképtelen lévén: elrothadt. A folyó 1902. évben temett búza pedig mind kikelt. Tehát most nem mult évi, hanem e helyett új búzát fogok elvetni a jelen évben s ezt az üszög ellen bepácsolom a következő módon. Két kilo kék-követ, egy kilo vaskalicot felolvasz-

liter vízben; ez 100 véka buzához ele-
A kék-kő felolvasztását igen könnyen le-
közölni oly módon, hogy azt beledobjuk
er ruhába s ezt a vízbe eresztjük annyira,
felé annak egyharmada a vízből kiálljon és így
k hozzáfér s 12 óra alatt elolvad. Az
zenek évben sok eső volt; behatolt a buza-
szik belsejébe, ott taplósodást idézett elő.
ni és vesztette el csiraképességét az előbb meg-
zott sok buzaszem.

Beiratkozások. A helybeli tanintézeteknél e-
án délig a beiratkozások következő ered-
tűntetik fel. A róm. kath. főgymnasium I.
II. o. 54, III. o. 52, IV. o. 39, V. o. 30,
27, VII. 17 és a VIII. o. 23; összesen 301;
ref. kollegium I. o. 42, II. o. 39, III. o. 30,
40, V. o. 34, VI. o. 32, VII. o. 23, VIII. o.
sszesen 256; a kir. főreáliskola I. o. 20, II.
III. o. 23, IV. o. 22, V. o. 15, VI. o. 14,
16, VIII. o. 17, összesen 151; az állami
és agyagipari szakiskola I. évfolyamában 11,
évfolyam. 15, III. évfolyam. 10, IV. évfolyam.
sszesen 46; az állami felső leányiskola I. o.
ndes és 1 magántanuló, a II. o. 26 rendes
n. t., összesen 80; a róm. kath. elemi leányiskola
szító o. 36, I. o. 68, II. o. 37, III. o. 30, IV. o.
o. 12 és VI. o. 11, összesen 212 tanuló irat-
t be; az öt intézetbe a nevezett időig tehát
ssen 1046 tanuló. A más iskolákból lapunk
ig adataink még nem érkeztek.

Figyelmeztetés. A helybeli iparos- és ke-
adótanoncz iskolába ma vasárnap délelőtt
1 óráig, délután 2—5 óráig; hétfőn délután
ig; kedden délután 3—5-ig lesznek a beira-
k. Figyelmeztetem az érdekelt főnök, illetve
ter urakat, hogy a kitűzött idő alatt tanon-
kat annyival inkább irassák be, mert a kik a
atást elmulasztják, büntetésben részesülnek. —
és Dániel, igazgató.

Az erdélyi falka vadásztársulat Ko-
vári folyó évi október hó 5-én (vasárnap),
án (hétfőn) és 19-én (vasárnap) különböző tá-
ágokra lovas vadászversenyeket rendez. A ver-
föltételek Debreczeni Ödön versenytitkártól Ko-
várt, Emke-tér 6. szám bárkinék megküldetnek.
— „Kongrua és Autonomia” czimvel Biró
királyhelyi apát, erdélyi székesegyházi ka-
ók, kolozsvári plebános és igazgató tanácsos
ból igen érdekes mű hagyta el a sajtót Ko-
váron. A könyv ára 3 korona és 14 ivre terjed.
rendelhető Gibbon Albert könyvkereskedésében,
y a szerzőnél a plebániai hivatalban Kolozsvárt
a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában is.

Az erdői szakvizsgák folyó évi október
13-án és az erre következő napokon Budapes-
s, Pozsonyban, Besztercebányán, Miskolczon,
ssán, Máramaroszigeten, Debreczenben, Kolozs-
on, Brassóban, Nagyszebenben, Temesváron,
esen és Szombathelyen, a vadőri vizsgák pedig
erdőőri szakvizsgákkal kapcsolatosan Budapes-
s, Pozsonyban, Szombathelyen és Kolozsváron a
megye székházában délelőtt 9 órakor fognak
egkezdetni és folytatólag megtartatni. Felhivat-
k mindazok, akik az erdőőri szakvizsgát, vagy
vadőri vizsgát letenni ohajtják, hogy hiteles
onytíványokkal felszerelt folyamodványaikat a
sgák székhelyére nézve illetékes kir. erdőfel-
yelőhöz folyó évi október hó 1-ig nyújtásá be.

Alkalmos forrásmunka! Kossuth La-
s születésének 100-ik évfordulóján nemcsak vá-
sunkban, hanem bizonyára vármegyénk minden
yes községében lesznek hazafias ünnepségek.
en alkalomra jáz emlékbeszédek megírásához
elegen ajánljuk Gracza György: »Kossuth élete,
üködése és halála» című jeles történeti mun-
ját, mely Wodianer F. és Fiai kiadóknál most
lent meg második kiadásban. A közönséges ki-
lás ára 3 korona, finomabb 5 korona. Kapható
»Székely-Udvarhely» kiadóhivatalában (Betegh
ál könyv-, papír-, író- és rajzszekereskedése)
székelyudvarhelyt.

Házalás eltiltása. A házaló kereskedést a
erőcevármegegyében fekvő Slatina község terü-
tén — bizonyos vidékek lakóinak biztosított jo-
ok épségben tartása mellett — eltiltották. (12622—
02. alisp. sz.)

Hálás köszönet azon nemes lelkű ada-
zóknak, kik egyházközségünk tornya és harangjai
szentelése ünnepélye alkalmából az „Ünnepi
övetség-alap” javára adakozni szívesek voltak.
ersely pénz: 70 K 70 f, dr Grammling László
őgyező helyettes 20 K, Török Lajos községi
gyező, Vári Albert lelkész 2—2 K, Bedő József
dr Lengyel Dezső 1—1 K, Barra Lajos kjegyző
f, Höger Brigitta és Gabriella 10—10 f, össze-
n 56 korona 30 fillér. A h.-városfalvi unitá-
us egyházközség előjárósága.

Közigazgatás.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesülettől.

Felhívás.

Az udvarhelymegyei gazdasági egyesület f.
évi szeptember hó 30-án, Székelyudvarhelyt

űsző-

és ezzel kapcsolatosan
gazdasági gépkiallítást
rendez.

Kiállíthatnak udvarhelyvármegyei nagy- és
kistenyésztők 1—3 éves magyar-erdélyi fajta
űszőket.

Az 50 holdon felüli birtokosok diszoklevél-
lel, a kisebb birtokosok pénzdíjjal is jutalmaz-
tatnak.

D I J A K:

	3 évesek	2 évesek	1 évesek részére
I. díj:	25 K	25 K	25 K
II. díj:	20 „	20 „	20 „
III. díj:	10 „	10 „	10 „
IV. díj:	3 drb á 5 K = 15 K,	2 drb á 5 K = 10 K,	
	2 drb á 5 K = 10 K.		

A gépkiallítással kapcsolatos ekeversenyre
meghivatnak az ország összes gépgyárosai, illetve
kereskedői.

A kiállítás czélja a székely néppel megis-
mertetni azon gépeket, melyeket kisgazdaságában
sikerrel használhat, másodsorban a gépgyárosoknak
módot nyújtani, hogy piacot hódítsanak.

A kiállítás főleg a kisgazda szükségleteit
képező gazdasági gépekre szorítkozik, u. m.: ke-
rülő, de főleg fordítható hegyi ekékre, továbbá
boronák, extirpátorok, kukoricza- és répavetők
és kapálók, szeeskavágók, darálók, konkolyozók,
morzsolókra.

A kiállítók diszoklevéllel jutalmaztatnak.

A gépkiallítás fedett és zárt helyiségben lesz.

Az űszők kiállítási helye a helybeli vásártér.

Mindenemű bejelentés Hlatky Miklós
gazdasági egyleti titkárnál történik.

A gépek beküldésének végső határideje
szept. 28. s azok a gazd. egylet czímére Székely-
udvarhelyre küldendők.

Székelyudvarhelyt, 1902. augusztus hó 27.

Az elnökség.

Csarnok.

Mi a spiritizmus?

(4-ik folytatás.)

Nyugalmuk érdekében elhatározták tehát
Foxék, hogy a két leánykát, kiknek jelenlétében
a jelenségek történni szoktak, Hydesville-ből el-
távolítják és Margitot Anbuonbe Capron C. W.,
Kate-t pedig Rochesterbe Fischékhez, anyai nagy-
nénjükhöz küldötték el.

A kopogtatások Foxéknál megszűntek, de a
leánykák tartózkodási helyein folytatódtak, sőt
nemsokára maga Fischné jelenléte is képes volt
kopogások előidézésére.

A két Fox leány volt tehát a mi korunk-
ban az első felismert nyilvános medium, vagyis
azon közeg, eszköz, kik által a tulvilági szellemek
életjelt adtak magukról és közlekedni kezdet-
tek a mai emberiséggel; a harmadik közeg
Fischné lett.

Ezen események hire futó tűzként terjedt el
Amerikában, különösen annak New-York államá-
ban és sokan kötelességüknek tartották részben
egyházi, részben rendőri tekintetből is elfogulat-
lan vizsgálat alá venni ezen események miben-
létét.

A hivatalos és tudományos vizsgálatok folyama
alatt is meggyőződött hívők száma folyton szapo-
rodván, egy Post Amis nevű urnó azon meg-
bizást kapta a szellemektől, hogy lépjenek ki az
eddig csak magán körülmények (séanceok) tartása
keretéből és hívjanak meg egy nagy nyilvános
ülésre a szellemek által megnevezett 16 uri,
hivatalos, tudományos és papi egyént is.

Az illetők — számos más érdeklődővel
együtt — meg is jelentek a meghívásra. Egyik
erősen kételkedő s az egész jelenséget bumbu-
nak (csalásnak) nevező egyén a szellemekhez
azon kérdést intézte, hogy:

— Miért hívták őket ezen ülésre?

— „Azért” — mondja az abc-zéssel és
kopogással nyert felelet, „hogy előkelő, tudomá-
nyos és hivatalos személyekkel is ismertessük meg
a kopogó hangokat, kiknek módjukban s tehetsé-
gükben áll megítélni s meggyőződni, hogy azok

folyó évi szeptember hó 1—8. napjain a várme-
gyeháznál, az első aljegyző irodán közszemlére
lesz kitéve. Ezen névjegyzék alapján fog a leg-
több adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok
névjegyzéke az 1903-ik évre az igazoló-választ-
mány által összeállíttatni. Felhívom mindazokat,
nem földi erő és hatalom által idéztetnek elő,
nem csalás, nem ámitás a czéljuk és hogy ké-
szek vagyunk bárhol, bármikor és nagyobb számú
gyülekezeti jelenlétében is ezidőszertint ilyen, ké-
sőbb még más és könnyebb módon is nyilat-
kozni.”

Ezen első nyilvános ülést 1849. novem-
ber 15-én tartották, de a kopogás eredetét,
okát a kiküldött vegyes bizottság nem tudta fel-
fedezni vagy megmagyarázni.

A jelen voltak nagy része önkéntelenül hitt
a tulvilági létben, a más része tagadta azt.

Ezzel megindult a hancz a spiritizmus ellen
és mellett A közvélemény forrongásba jött, a tan-
terjedt s eljutott az ó-világba is és különösen
Franciaországban kezdett terjedni, hol a többi
között Rivail L. D. Hyppolite nagy paedagogus is
ezen jelenségek erős tanulmányozására adta
magát.

A világszerte elterjedt kutatások és tanulmá-
nyok eredménye lett az 1885-ben kinyomtatott „Szel-
lemek könyve”, azután számtalan más című szel-
lemtani mű, folyóirat, szaklap és mai korunkban
a Budapesten 2 hetenkint megjelenő „Égi világos-
ság” című spiritista lap is.

(Folyt. köv.)

Törvénytörés.

Egy emberi fenévad. Egy állati ember felett
ítélkezett a napokban a székelyudvarhelyi kir.
törvénytörés. Közán Dénes szentegyházaláhfalvi
lakos az, a ki a nyáron meggyalázta az 5 éves
kis Márton Annát. A törvénytörés a bestiális em-
bert 2 havi börtönre és 5 évi hivatalvesztésre
ítélte.

Közönség-köréből.*

Medesér, 1902. szept. 3.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Medeséren folyó évi aug. 31. napján meg-
tartottuk a szerencsés beferezett aratás Hála-
ünnept, melyen egyházi beszédet tartott alólt
a 115. zsoltár 1. szakasza alapján. Délután 4 óra-
kor kezdődőleg Népmulatság volt a község házá-
ban, melyen feltűnő kevés számban vett részt a
község lakossága. Nem csodálkozom a jelzett
résztvétlenségen. Hiszen a hálaünnept megelőző
napon (aug. 30.) ujabban elemi csapással láto-
gatta meg a Gondviselés a mi községünket, felhő-
szakadással vegyes jégviharban, mely a függőben
levő kerti és mezei terményeket fele részben
megsemmisítette.

Miben véthettünk az isteni bölcsességgel
szemben olyan nagyot, hogy az 1900. éven kez-
dőddőleg most már 5-öd izben bocsátotta reánk
sujtoló ostorát, hogy megfélemlítsen.

Imádkozunk! Légy irgalmas és kegyelmes
Uram nekünk s ne büntess érdemünk szerint!
Bocsáss meg vétkeinket. Szabadíts meg az ag-
godalmas esztendőktől és a napoktól, melyekben
láttunk gonoszt. Vidámits meg a nemszeretem
napok eseményei után, melyek olyan aggodalmassá
tették megélhetésünket. Add meg a mi minden-
napj kegyerünket! Amen.

Ferenczi Aron,
lelkész.

* Az e rovatban megjelent közleményeket díjtalanul
közöljük, de a felelősség a beküldőt terheli. Szerk.

Hivatalos rész.

Kossuth születésének 100. évfordulója. Ud-
varhelyvármegye alispánjától. 12846—1902. alisp.
páni. Kossuth Lajos születésnapjának századik
évfordulója alkalmából Budapesten folyó évi szept-
ember hó 19-én rendezendő ünnepélyre várme-
gyénk is meghívott. — Jelentkezni lehet mind-
azoknak, kik ez ünnepélyen résztvenni ohajtanak,
vármegyénk alispáni hivatalánál szeptember 8-ig,
mely esetben a Deák-téri ág. ev. templomban, va-
lamint a kerepesi temetőben tartandó ünnepélyre
külön belépti jegyek lesznek a jelentkezők részére
fenntartva. Székelyudvarhelyt, 1902. évi szeptem-
ber hó 1-én, Damokos, alispán.

A legtöbb adót fizetők névjegyzéke. 12458—902.
Hirdetmény. A vármegye legtöbb adófizetőinek, a
kir. adóhivatalok által összeállított névjegyzéke

kik a törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékébe való felvételre adó alapján jogosultaknak vélik magukat, hogy a közszemlére kitett névjegyzéket jelzett idő alatt és helyen tekintsek be, s netalán sérelmüket az igazoló választmányhoz jelentésük be. Felhívom továbbá mindazokat, kik 1866. évi XXI. t.-cz. 26. §. értelmében joggal bírnak arra, hogy állami adójuk kétszeresen számítsák, ez iránti igényeiket f. évi szeptember 8-ig az igazoló-választmányhoz annyiával is inkább jelentésük be, mivel ellenesetben annak érvényesítésétől ez alkalommal elesnek. Székelyudvarhely, 1901. augusztus 23. Dr. Damokos Andor, alispán.

A vármegyei virilizsek megállapítása. Sz. 17-902. ig. v. Hirdetmény. Udvarhelyvármegye igazoló választmánya a legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok 1903-ik évre érvényes névjegyzékének megállapítása céljából a vármegyei ház kis tanácstermében 1902. szeptember hó 13-án d. u. 3 órakor ülést tart. Erről érdekeltek azon felhívással értesítettek, hogy ezen ülésen megjelenni s netalán sérelmeik megvédése szempontjából felszólalni jogosultak. Udvarhelyvármegye igazoló választmányától Székelyudvarhely, 1902. szeptember hó 3-án. Dr. Nagy Samu, elnök.

Eltévedt elmebeteg. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 11178-902. alisp. Valamennyi község előjáróságának. Közhírre vételt értesitem, hogy kobátfalvi Pap László fia Pap Sámuel, ki elmebeteg, ismeretlen helyre távozott. Nevezett személyleírása a következő: Életkora: 36 éves, termete magas, arcza kissé hosszúkas, ruházata: székely viselet (kopott), járása: gondolkodó elmezavart. Székely-Udvarhely, 1902. augusztus 25-én. Dr. Damokos, alispán.

Elveszett marhalevél. Udvarhelyvármegye alispánjától. Sz. 11745-902. alisp. Valamennyi község előjáróságának. Közhírre vételt értesitem, hogy Csiszér P. Mihály véczei lakos a 270-902. községi és 97768. számú marhalevélét elvesztette. Sz.-Udvarhelyen, 1902. évi augusztus hó 26-án. Alispán helyett: Ádám, tb. főjegyző.

Járványok. Udvarhelyvármegye alispánjától. 12506, 12800, 12830-902. alisp. sz. Székelyudvarhely város polgármesterének és valamennyi község előjáróságának. Közhírre vételt értesitem, hogy Telekfalva község sertésállományában a sertésvész járványosan fellépett s a községi zárlat elrendeltetett. Ellenben a Béta és Székelykeresztúr községek sertésállományaiban szörvályosan, illetve járványosan uralgott sertésvész megszűnt és az udvar-, illetve községi zárlat feloldatott. Székelyudvarhely, 1902. aug. 31. Dr. Damokos, alispán.

Közhíresek. Udvarhelyvármegye alispánjától. 10863, 11738, 12508, 12601-902. alisp. sz. Valamennyi község előjáróságának. Közhírre vételt értesitem, hogy egy 3 évesnek látszó (minden jegy nélküli) sötétpej kancacsikót a lövétei „Angyos” nevű határ részben felfogtak és zár alatt van. Székelyudvarhelyi Bokor Józsefnek a „Hagyományi ut”-ról két lova (egyik kancza, a másik herélt, a kancza piros, nyerges hátú B. I. jeggyel, a herélt barnaszörű, első két lábával sánta) elvesztett. A homoródkarácsonfalvi közös csordához egy világos pejszörű (mintegy 9-10 éves, a jobb előlapoczkáján S. bélyegű, a bal előlapoczkán ismeretlen bélyeg) kancza vetődött — a pásztorok állítása szerint — ezelőtt 5-6 nappal. Ezen állat a homoródkarácsonfalvi közs. bír. gondozása alatt van. Oroszhegy községben pedig egy 6 éves fehérszörű, sérült szarvú ökör (jobb füléből alulfelül kivágva) — aug. 8-tól fel van fogva. Székely-Udvarhely, 1902. aug. 27. Alispán helyett: Ádám Albert, tb. főjegyző.

Apró hirdetések.

E rovatban minden szót 4 fillérért, vastagabb betűvel 8 fillérért közöl a kiadóhivatal.

Hevesi görögdínye legjobb minőségben, teljesen érett — jutányos áron kapható C. A. L. J. Á. N. S. fűszerkereskedésében Székelyudvarhely.

Jó és olcsó asztali és csemegeborok Székely-Udvarhelyt Fernengel Gyulánál kaphatók.

FRISS FAGYLALT és legfinomabb cukrász-sütemények **Ernszt György** cukrászatában Székely-Udvarhelyt (Főter, piacszor) kaphatók. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítenek.

KOCSIK



Használt kocsikat becsérél és kijavit. 6-52

kiváló minőségben és olcsó áron állandóan kaphatók:
Albert Péter
kovácsmesternél
Székely-Udvarhelyt.

Sz. 3422-902. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

Visz-árverési kérvénye Pünkösty Gézáné Roediger Emmának Pünkösti Zelma kiskoru ellen képviselve természetes gyámja édesatyja Pünkösti Géza által az 1901. évi november hó 15-én tartott árverésnek hatálytalan nyilváníttatása és Pünkösti Géza gyám által képviselt kiskoru Pünkösti Zelma 331 K 20 f-ben lefizetett bánatpénzének elvesztése mellett az ő költségére és veszélyére a kérelem következtében a végrehajtási visz-árverés 600 K tőkekövetelés és ennek 1900. évi június hó 14 napjától járó 8 százalékos rendes és 6 százalékos késedelmi kamatai 90 K 10 f perbeli, 19 K 40 f végrehajtási és 8 K már megállapított, valamint jelenlegi 5 K és a még felmerülő költségnek kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz. 144. §. alapján és a 146. §. értelmében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék az okládi kir. járásbírószék területén levő, Homoród-Karácsonfalván fekvő, a homoródkarácsonfalvi 375 számú tjkvben foglalt A + 992 hr. sz. szántó 9 K, 1010 hr. sz. szántó 13 K, 2218 hr. sz. szántó 19 K, 2455 hr. sz. szántó 20 K, 4590 hr. sz. szántó 1 K. A + 4687 hr. sz. szántó 37 K, 5007 hr. sz. szántóra 11 K, 5042 hr. sz. szántó 19 K, 5126 hr. sz. szántó 10 K, 5213 hr. sz. szántó 12 K, 12141 hr. sz. szántó 64 K, 25081 hr. sz. szántó 23 K, 29911 hr. sz. szántó 7 K, 47331 hr. sz. szántó 7 K, 5133 hr. sz. szántó 20 K, 1604-1605 hr. sz. szántó 16 K, 5134 hr. sz. szántó 40 K, 572 hr. sz. szántó 40 K, 9162 hr. sz. szántó 56 K, 11551 hr. sz. szántó 29 K, 1653-1654 hr. sz. szántó 43 K, 18633 hr. sz. szántó 11 K, 18943 hr. sz. szántó 7 K, 22493 hr. sz. szántó 10 K, 21951, 21961, 21971, 21981 22001 hr. sz. szántó 102 K, 2681-2682 hr. sz. szántó 7 K, 28982 hr. sz. szántó 13 K, 48042, 48052, 48062 hr. sz. szántó 18 K, 5130 hr. sz. szántó 10 K, 56794 hr. sz. szántó 22 K, 57852, 57862 hr. sz. szántóra 15 K, 12115 hr. sz. szántó 26 K, 182b2 hr. számú szántó 23 korona, 5135 hr. sz. szántó 40 K, 51292 hr. sz. szántó 2 K. A + 5211 hr. sz. ingatlanra 16 K, 5127, 5128 hr. sz. ingatlanra 10 K, 5212 hr. sz. ingatlanra 12 K, 980 hr. sz. ingatlanra 34 K, 3676 hr. sz. ingatlanra 204 K, 3837 hr. sz. ingatlanra 32 K, 6079 hr. sz. ingatlanra 2 K, 5132 hr. sz. ingatlanra 11 K, 1606, 1607 hr. sz. ingatlanra 17 K, 12113 hr. sz. ingatlanra 26 K, 18973 hr. sz. ingatlanra 90 K, 1997 hr. sz. ingatlanra 2 K, 2201 hr. sz. ingatlanra 161 K, 3119-3122 hr. sz. ingatlanra 117 K, 40131 hr. sz. ingatlanra 23 K, 4239 hr. sz. ingatlanra 1 K, 2194 hr. sz. ingatlanra 103 K, 20491 hr. sz. ingatlanra 10 K, 48541 hr. sz. ingatlanra 13 K, 4091 hr. sz. ingatlanra 800 K, 5011 hr. sz. ingatlanra 162 K, 5329 hr. sz. ingatlanra 122 K, 5680 hr. sz. ingatlanra 121 K, 9163 hr. sz. ingatlanra 57 K, 1541-1544 hr. sz. ingatlanra 73 K, 18941 hr. sz. ingatlanra 17 K, 21954, 21964, 21974, 2200, 2898, 2200 hr. sz. ingatlanra 103 K, 28981 hr. sz. ingatlanra 52 K, 30482 hr. sz. ingatlanra 20 K, 48041, 48051, 48061 hr. sz. ingatlanra 13 K, A + 41312 hr. sz. ingatlanra 12 K, 4802 hr. sz. ingatlanra 144 K, 48542 hr. sz. ingatlanra 13 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban, az árverés megtartására határidőül 1902. évi szeptember hó 26-ik napjának délelőtti 9 órája Karácsonfalva község házához tüzetik ki.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékat készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. igazságügyi-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 176. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Kir. járásbírószék, mint telekkönyvi hatóság. Oklándon, 1902. augusztus 4-én.

GIDÓFALVY,
kir. aljbíró.

=PÉNZ=

kölcsönök leggyorsabb és legolcsóbb eszköze
házaakra, földekre

4 1/2%-os kamat mellett **50 évre** is zárólag **utólagos** jutalék-fizetés ellen ugyszintén **köz- és magántisztviselőknek, katonatisztoknak,** kedőknek, iparosoknak és minden hitelt egyénnek diskrétan eszközöl hitelt

SOMOGYI BANKIRO

bej. czég
Budapest, VI. ker., Próféta-utca 5a
(Válaszbélyeg csatolandó).

Feladási hirdetés.

A bogárfalvi közbirtokosság tulajdonképező és Oroszhegy község határában „Tartód” nevű erdejében szálalás útján kihasználásra törzsensként lebélyegzett fenyő és bükkfa készlet, mely a kom. kir. járási erdőgondnokság hivatalos becslése szerint 2000 m³ fenyő 2137 m³ bükk műfát és 32064 m³ bükk tűzfát tartalmaz **1902. évi szeptember 15-én délelőtti 10 órakor Bogárfalva község házában** nyilvános bel árverés és zárt írásbeli ajánlat együttesen el fog adatni.

Kikiáltási ár 12019 K, azaz Tizenkétezer-tizenkilencz korona.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el. Árverezők kötelesek a kikiáltási ár százalékát az árverést vezető kezéhez készpénzben vagy óvadékképes értékpapírok az árverés megkezdése előtt lefizetni, illetve az írásbeli zárt ajánlathoz mellékelni.

Kihasználási határidő a szerződés erőre emelkedésétől számított öt év.

A részletes becslési és árverési feltételek a korondi m. kir. járási erdőgondnokságnál (Székelyudvarhelyen) és alólírott hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Bogárfalva, 1902. évi augusztus 30-án.

1 2
NYISZTOR JÁNOS
birtokossági elnök.

Szám 927-902. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelykeresztúri kir. járásbírószék m. tkvi hatóság közhírre teszi, hogy Albina n. szebeni takarékszövetkezet végrehajtatója Tamási Péter o.-hidegkuti lakos végrehajtást szedő elleni 389K tőkekövetelés és járulékaik ir. végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék (a székelykeresztúri bíróság) területén levő oláh-hidegkuti 22 sz. tjkvben A + 1-19 r. 64, 65, 66, 1731. 202, 229, 2571, 2762, 530 6222, 6492, 7891, 8262, 8652, 8651, 919 920, 921, 9391, 9482, 9591, 9752, 1127 11751 hr. sz. alatt foglalt ingatlanokra 757 ezennel megállapított kikiáltási árban az árverés elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. szeptember hó 24-ik napján d. 9 órakor Oláh-Hidegkut község házában megállapított nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékat készpénzben vagy az 1881. évi LX. törvényezikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbírószék, mint telekkönyvi hatóság. Székely-Keresztúr, 1902. június 27-én, VERESS, kir. aljbíró.

Árlejtési hirdetmény.

GÁLFFY,
főszolgabíró.

Ének- és zenetanfolyam.

kiváló tisztelettel:
Baku Katalin (Geutsthalerné),
 okl. zenetanítónő.

მოგ.



ramm



ruha
jelzéséhez,
kivarráshoz.



Minden névre kaphatók 1 koronáért.

„DIADAL“ magyar rug-
gyanta kész-
nyomdák

legnagyobb választékban **2 koronától 15 koronáig.** — Piros, ibolyakék, fekete stb. bélyegzőfestékek; »DIADAL« ruggyanta- és rézbélyegzőhöz használható **állandóan festékes párnák.**

Keletbélyegzők raktára.

Mindenféle bélyegzők és pe-
csétnyomók egyházak, iskolák, hiva-
talok, községek, magánvállalatok, kereske-
dők és iparosok részére a legolcsóbban,
gyorsan és pontos kivitelben beszerezhetők a
„**Székely-Udvarhely**“ kiadóhivatalában
(BETEGH PÁL könyv-, papír-, író- és rajz-
szerkereskedésében) **Székelyudvarhelyt.**

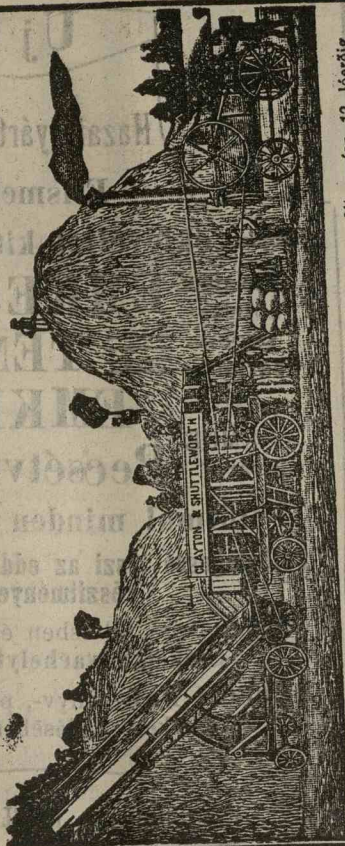
Clayton & Shuttleworth
 mérnöktársaságok
 Budapest
 Váci-kör
 63. sz.

Yáczí-kőrút
63. sz.

Budapest

mezőgazdasági géngyárak

... a legintánvossabb árak mellett ajánlatnak:



Locomobil és gőzcsepplőgép-készletek

Columbia-Drill

legjobb sorvetőgépek,
szeszkavágók, répavágók,
kukortéza-morzsolók,
darálók, őrlő-malmok,
egyetemes acél-ekők,



... minden egyéb gazdasági gépek

Részletes árjegyzékek kívá-
natra ingyen és bérmentve
küldetnek.

**Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb
locomobil- és cséplógépgyára.**

Egyedül valódi angol
Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és ajánlva.

Az üvegek felszerelése a keresk. törvény mintavédelme alatt áll.



Allein erhalten haben
aus der Festschrift
A. Th. v. M.
bei Buchhandl. S. 100

E balzsam belsőleg és külsőleg használható. Ez: 1. Utólérhetetlen hatású gyógyszer a tüdőnek, a mellnek minden kóros állapotokban, enyhíti a hurutot, csillapítja a váladékot, véget vet a fájdalmas köhögésnek s kigyógyítja a legrégibb bajokat. 2. Kitűnő hatása van a torokgyulladás, rekedtség és a többi torokbajoknál. 3. Alaposan elűzi a lázakat. 4. Meglepően gyógyítja a gyomor- s a bél-betegségeket és szaggasztásokat a testben. 5. Szelíden mozditja elő a székelést s a vér tisztulását, megtisztítja a veséket, megszabadít a buskomorságtól s a hypochondriától, javítja az átvértyat s az emésztést. 6. Nagyszerű szolgálatokat tesz fogfájáskor, odvasfogaknál és szájróthadáskor s általában minden fog- és szájbajoknál, megszünteti a felbűfögést, a szájnak s a gyomornak bűzét. 7. Külsőleg csodálatos gyógyhatással bír a sebekre, új és régi forradásokra, orváciz kiütést, varak, megfagyott s megégett tagokra rüh, fekély s bőrduzzadás és repedés stb. esetében megszünteti a fejfájást, zugást, szaggasztást, közhvényt, fülfájalmat stb. Ügyelünk mindig pontosan az itt látható zöld apácza védjegyre. Hamisítványok elkerülése érdekében a kórházak, orvosok, apácza védjegyű szob. karlo

sitástól legjobban megóv az, ha közvetlenül tőlem gyáramból rendelnek eredeti szab. mére-
tekben Ausztria-Magyarország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg
4 korona. Bosznia és Hercegovina részére 4 korona 40 fillér. Kevesebb nem küldetik széjjel
Sztéküldés csak előrefizetés vagy előleg küldése mellett.

Miért szenved Ön? holott minden féle és fajta, még oly régi sebre biztos gyógyulást talál és majdnem mindig elkerüli a fájdalmas és veszélyes operálást valamint amputálást

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi **Centifolia-kenőcs**

használatánál, rendkívül jó hatása, a sebek gyógyulásánál valamint a fájdalmak enyhítésénél utólérhetlen. A valódi centifólium kenőcs alkalmazható: A gyermekágyasok rossz természetű mellbajainál, szoptatók mellkeményedése, a tej elapadásának, az orbáncznak eseteiben, továbbá mindenféle régi sérvek, láb- és csontnyílások, sebek, folyások, dagadt lábak s csont-
evedéseknél, vágás, szurás, lövés és ütés által előidézett sebeknél; az idegen testek, pl.: üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; mindenféle daganat, kinövés, képződmény, üveg, szálka, homok, tövis, serét stb. eltávolításánál; körömgyűlés, a lábnak járásközben tör-
karbunkulus és ráknál; végre pokolvar, körömféreg, kiderőgés, a beteg és gyermekek fekvés általi ki-
tént kisebesülése, fagyás és égetés okozta sebek, a betegek és gyermekek fekvés általi ki-
sebesülése, torokdaganat, meggyült vér, fülzugás stb., stb. eseteiben. — A szállítás kizárólag
az összeg előre küldése mellett eszközöltetik. Két téglyes csomagolással, postai szállítási díjjal
együtt 3 korona 60 fillér. Számos eredeti bizonyítvány rendelkezésre áll. Arra kérek minden-
kit, hogy óvakodjék a hatás nélküli hamisítások vévésétől s arra ügyelni, hogy a téglyebe
be van-e a fenti védjegyem és czégem: **Thierry (Adolf) Limited gyógytára az „Orangyal**
Pregradában, égetve.

Pregradában, égetve. Ezen gyógyhatásukban fölülmulhatlan két szer nemcsak a romlásnak nincs kitéve, sőt ellenkezőleg, minél régibb, annál értékesebb és hathatósabb, nem árt sem a fagy, sem a forróság, tehát minden évszakban használhatók. Majdnem minden esetben segítenek és eredménnyel járnak, legalább az orvos érkeztéig, természetesen nem szabad hamisítványokat vagy hasonló feldicsért érték- és hatásnélküli úgynevezett pótszereket venni, melyekért a pénz haszontalanul dobják ki, hanem mindig ezen rég kipróbált olcsó és megbízható, emellett teljesen ártalmatlan, világhírű szereket kell használni, melyeknek minden családban az eshetőségekre készenlétben kellene lenni. Hol olyant nem kapunk, mely a valóság minden jelét magán viseli, rendeljük meg egyszerűen direkte és cimezzük:

Thierry (Adolf) Limited „Órangyal-gyógyszertár“ Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn
mellett. Központi raktár Budapesten Török F. gyógyszertárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógy-
tárában és Bécsben Hradi L. gyógyiárában.

"KEGYELET"
disztemetkezési intézet
Székely-Udvarhelyt, a Fötéren,
Barcsay Károly
divatüzletével egybekötve.

Temetkezéseket úgy helyben, mint vidéken legpontosabban, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig eszközöl.

Templomok, kápolnák és termek, sőt egész udvarok gyászbavonását is elvállalja. Hullákat exhumáltat s bárholnan elszállítat. Raktárt tart fa- és érc-koporsókból, szemfödleket, párnák-, szalagok- és egyéb gyász kellékekből mindig nagy választékot. Új gyászkocsik fényes felszerelésekkel, testőrök s az összes temetési személyzet ruházata teljesen magyar. Főelve: olcsó és pontos kiszolgálás.

27-52.

**KÁDÁR-
ÜZLETEMET**

van szerencsém a n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlani. — **Raktáron** tartok: boroshordókat, fenyőkádakat, csebreket, kártyákat és dézsákat. — Elvállalok gyári, raktár- és pincebe rendezéseket pontos és szolid kivitelen. — Javításokat gyorsan és olcsón teljesítek. — Hordók hitelesítését is elvállalom. — Szíves pártfogást kérve, vagyok kész szolgálattal:

Magyari István,
kádár-mester.

5-25

**LEGFINOMABB DOBOZOK-
CSONTLEVÉLPAPÍR ÉS
BORITÉKOKBAN**

BETEGH PÁL könyv-, papír-, író- és
rajzszekerkeskedésében

SZÉKELY-UDVARHELYT, KOSSUTH-UTCZA

nagy mennyiség lévén

legolcsóbb árak mellett kapható.

**KÉPES
LEVELEZŐ-
LAPOK**

nagy választékban úgy helybeli felvételek, mint a legszebb tájképek kaphatók a „SZÉKELY-UDVARHELY” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv- és papírkereskedésében Székely-Udvarhelyt).



Paris 1900.
„GRAND PRIX”
Legnagyobb kitüntetés.

Uj!
Hazai gyártmány!
Elismerő

oklevéllel kitüntetve!

Hazafias köteles-ségünk pártolni **EMKE** a verseny-képes hazai készítményt!

5% és **EMKE** 5% az EMKE javára! **Pecsétviasz!** az EMKE javára!

Felülmul minden gyártmányt!
Fölöslegessé teszi az eddig használt külföldi készítményeket!

Eredeti friss töltésben és csomagolásban Székelyudvarhelyt egyedül:
BETEGH PÁL könyv-, papír-, író- és rajzszekerkeskedésében kapható.

Legolcsóbb, mert legjobb!

Szám 1593—902. szb.

Pályázati hirdetmény.

Lemondás folytán megüresedett Udvarhelyvármegye székelykereszturi járáshoz tartozó Etéd község székhelyvel rendszeresített körorvosi állásra újabb pályázatot nyitok.

E körhöz a következő községek tartoznak:

Etéd mint székhely 1635, Siklód 1556, Szolokma 655, Küsmöd 684, Körispatak 226, Bözöd-Ujfalu 725, Bözöd 1222, Martonos 591, Énlaka 695, Torrátfalva 528, Tarcsafalva 843 és Csehétfalva 347, összesen 10179 lakossal.

A körorvos javadalmazása:

1. 1000 korona törzsfizetés.
2. 250 korona utiátalány.
3. Természetbeni szép lakás kerttel.
4. A megyei szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak.

Ezért köteles a szegényeket ingyen gyógykezeltetni, a kör községeit havonként egyszer előre megállapított napon meglátogatni és a járványos betegségek, valamint más hivatalos kiküldetések alkalmával természetbeni fuvarral vagy annak megváltási kilométerenkint 20 fillért, ezért a kör községeibe kiszállani, mely alkalmával öt más díj nem illeti. S nem hivatalos kiszállás alkalmával azonban 3 korona napi díjt szedhet.

A pályázni kívánók felhivatnak, hogy az 1876. XIV. t.-cz. értelmében felszerelt folyamodványukat 1902. évi október 30-ig hozzám nyújtsák be, a később érkező folyamodványokat nem fogom figyelembe venni.

Székely-Keresztur, 1902. évi agusztus hó-28-án.

1—3

Gálffy Kálmán, főszolgabíró.

A valódi Singer varrógépek

A mi új családi gépeink a legkönnyebb és legnyugodtabb járatuak, legegyszerűbben kezelhetők és földmulthatlanok minden háztartásban előforduló munkák és a divatos műhímzés és úrmunkákhoz.

A folyton emelkedő eladás, a kiváló kitüntetések minden kiállításon, a gyárnak majdnem 50 éves fennállása és a világhír, mely a mi gépeink kivívtak, a legbiztosabb és legteljesebb garantiát képezik jóságukért.

Ingyen oktatás minden házi varrási munkában és a divatos műhímzésben. Raktár himzőselyemben nagy színválasztékban, varrógéprészekben, olaj, tű és fonalakban Electromotorok az egyes családi varrógépekhez.

Singer Co. varrógép részvénytársaság.

BRASSÓ, Kapu-utca 23. szám.

Nyomatott a kiadó- és laptulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában Székely-Udvarhelyt.